

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalom- ban és Ausztriában Egy évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor. Egyes szám ára 8 fillér.	Szerkeszti és kiadja: BUDAY ALADÁR. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest. VIII., Szentkirályi-utca 28. b.	A német birodalom államaiba egész évre 5 kor. Európa egyéb államaiba és Amerikába egész évre 7 kor. Egy petsor hirdetés ára 20 fillér.
---	---	--

Junius 30 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	N a p		Nap hossza	C	H o l d		Hold- változás
					kél	nyug.			kél	nyug.	
29 Vasárnap	Péter és Pál	Márk	16 Tichor	Máté	3 50	7 44	15 ó 54 p.		11 51	d. u.	Ujhold 5-én d. u. 5 ó. 45 p.
30 Hétfő	Pál emléke	(VIII. 1—9):	17 Mánuel	(IV. 18—23):	51	44	53 „		d. e.	1 48	
1 Julius	Teodorik hv.	Jézus a pusztában 4000	18 Leontinus	Az	51	43	52 „		0 25	3 1	
2 Szerda	Sarlós B. A.	embert táplál.	19 Judás ap.	apostolok	52	43	51 „		1 5	4 13	
3 Csütörtök	Jácint vt.		20 Method pk	meg-	52	43	51 „		1 53	5 23	
4 Péntek	Ulrik, Berta		21 Julián vt.	hívása.	53	42	49 „		2 50	6 26	
5 Szombat	Czirill, Metód		22 Özséb		54	42	48 „		3 55	7 17	

Politikai fenyítés.

A képviselőház legutolsó ülése elhatározta, hogy a *csongrádi* és *tápei* kerületekbe *vizsgálóbizottságot* küld, melynek az a célja, hogy állapítsa meg, vajjon nincs-e ok rá, hogy e két kerületnek képviselő-küldési joga egy időre fölfüggesztessék.

Hatvanhét óta ez az első eset, hogy a törvényhozás valamelyik kerület ellen ilyen komoly lépést tett. Hogy csakugyan bekövetkezik-e a képviselő-küldési jognak fölfüggesztése, az persze a megejtendő vizsgálatok eredményétől függ; most csak azt a követelést szabad fennen hangoztatnunk, hogy az a vizsgálat *igazságos és pártatlan* legyen!

Mélyen fájlaljuk, hogy ilyen szigorú eljárással legeslegelőször is két szinmagyar kerületet kell sujtani. Ám az évtizedek óta uralkodó választási rendszernek nagyon szomorú sajátsága éppen az volt, hogy a szinmagyar nép erkölcsét támadta leghevesebben. A választási erkölcstelenségekkel mindig a tiszta magyar kerületekben dolgoztak. Miért? Mert a szinmagyar nép csudás lelkesedéssel, lélekemelő szilárdsággal és kitartással tud csüngen a nemzeti nagyság és függetlenség eszméjén. Ez pedig a különböző kormányoknak — kik mindig hivebb szolgálai voltak az osztrák birodalomnak, mint fiaai a magyar hazának — féltelmes akadály volt, melyet mindenáron meg kellett törni. Ez a *mindenár* pedig igen nagy volt, belepusztult a magyar nép *politikai erkölcsé*. Így történik, hogy a legszigorubb megrend-

szabályozással két szinmagyar kerületet kell először is sujtani.

De ez csak az egyik szomorú következménye a rosszak rendszerének. A másik az, hogy a nép és a hatóságok között minden erős erkölcsi kötelék megszakadt, sőt valóságos ellentét fejlődött ki közöttük. Mert mit látott a nép a hatóságokban? Megrontókat, akik az ő hite, erkölcsé és nemzeti ideálja ellen erőszakkal törnek. Persze, hogy meggyűlölte őket és mindig kész rá, hogy ellenükbe erőszakot, ellentállást fejtsen ki. És megesorbult előttük az állam tekintélye, a haza szentsége, mivelhogy mindenki, aki az államban rangocskát visel, rögtön bántja, bántalmazza őket. Pedig voltaképp az volna a hatóság kötelessége, hogy a népet politikailag nevelje, erkölcsében, értelmében, hazaszeretetében fejleszse, erősbitse. Első a pap, második a tanító, harmadik a hatóság. Ezek a nép nevelői. Ezek nevelnek a nép fiaiból embereket — polgárokat. A hitélet ápolása és a népoktatás sem mutathat föl megnyugtató eredményeket nálunk, de a politikai nevelést a Tiszáék és utódai nemcsak hogy elhanyagolták, hanem visszafelé is hajtották. Nohát, megbukott a Tisza-rendszer! Most aztán hozzáfoghatunk a magyar nép politikai neveléséhez.

Nagy kérdés, hogy helyesen járunk-e el, ha ezt a nevelést *fenyítéssel* kezdjük. Kivált, ha a fenyítés nem is az igazi bűnösöket éri és nemcsak a megromlottakat, hanem az egész

népet, melynek jelentékeny része mindeztideig minden csábításnak és rontási kísérletnek hősiesen, sziklaszilárdan ellentállott. És ime, most megfenyítik azt a népet, mely a fölpanaszolt hibákban és bűnökben teljesen ártatlan, csupán azoknak keserű következményeit szenvedti.

Am jó, kezdjük a fenytésen. De meg ne álljunk ennél! Azt a jóra való, lelkes, alapjában romlatlan magyar népet ki kell ragadni a további kísértésből, ki kell szabadítani a hatóságok zsarnokságából és meg kell menteni az önző szociáldemokraták haszonleső, szélhámos ügynökeitől, „apostolaitól”. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a kormány szigorúan intézkedik, hogy a hatóságok többé utjába ne álljanak a népakarat szabad megnyilatkozásának.

Igaz, hogy ez az intézkedés a mai *Csongrád megyei közigazgatási rendszer csődjét* jelentené. De hát nincs is arra semmi szükség, hogy e tiszta függetlenségi vármegyében csupa kormánypárti képviselőt válasszanak. (Válasszanak?? nevetséges kifejezés ez már Csongrádban, hol a függetlenség, a nemzeti önállóság hiveit a hatóságok szavazás előtt és után valószínűs kinpadra vonják.) Arra sincs semmi szükség, hogy e tiszta függetlenségi vármegyének közgyűlése hozza a legnemzetietlenebb határozatokat. Ez a kiáltó ellentét, amely a csongrád megyei nép érzelmei és a csongrád megyei „felsőbbség” közéleti szereplése között áll, mindent meggyaráz; megmondja azt is, miért beteg Csongrád? Mert az csak természetes, hogy az ilyen viszony megmérgezi a közérkölcset, feldulja a belső nyugodalmat, összetépi az egyetértést.

Helyre kell állítani: először a bizalmat, mely a népet a hatósághoz fűz; másodsor a törvényes közigazgatást, mely a hatóságot a néphez fűz; harmadsor az igazságosságot, mely az embert embertársához fűz. A jelenlegi közigazgatási rendszernek pedig buknia kell.

Ezeket az eredményeket várjuk és kívánjuk a tápé- és csongrádkerületi vizsgálóbizottságoktól. Ha megfelelni iparkodnak kötelességüknek és megtartják szent esküvésüket — el is fogják érni ezen eredményeket.

Előfizetési felhívás.

 Azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetése ezen számmal lejárt (az első félévnek ugyanis ezzel vége van), kérjük, hogy előfizetésüket lehetőleg mielőbb a postahivataloknál megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadályozva legyünk.

A kiadó-hivatal.

Hadkötelezettség és mezőgazdaság.

A temesvármegyei hatóság távirati uton azzal a kérelemmel fordult a honvédelmi miniszterhez, hogy a legnagyobb mezei munkálatok idején behívott póttartalékosoknak szabjon más időpontot a fegyvergyakorlat megtartására.

Az általános hadkötelezettség egyetlen foglalkozástól sem követel oly nagy áldozatot, mint éppen a földműveléstől. Nem szólunk most arról a tetemes adóról, amelyet a hadsereg fönntartása és felszerelése elnyel, nem szólunk a nagyon is alkalmatlan elszállásolásról, vagy azokról a mezei károkról, amelyeknek a hadgyakorlatok szükségképpen okai. Mi csupán a törvényes hadkötelezettségről akarunk szólni. Három évi rendes szolgálat, hét évi tartalék, két évi honvédség és végre a népfölkelés. (Az utóbbi ugyan csak háboru idején kötelező.)

A földművelőt, vagy fiát, avagy az unokáját besorozzák három évi szolgálatra. Ez oly nagy kár a gazdálkodásra, hogy szinte nem is pótolható, mert a földet minden évben munkálni és művelni kell. Mily nehéz, mily nagy áldozatok árán lehet már most az elvesztett munkaerőre kárpótlást találni. A mig meg nem valósul a világbéke utópiája, a mig az európai hatalmaknak őrizniök kell a bel- és külbékét: addig fönntmarad az általános hadkötelezettség is, addig minden foglalkozás a hadseregre lesz kénytelen pazarolni legjobb munkaerejét. Bizonyos javulást érhetnének el az által, hogy — a mint Franciaország tervezi — a három évi szolgálati idő helyébe a két évit léptetnék életbe. Természetes, hogy evvel az intézménnyel egyidejűleg nem szabad a katonaság létszámát is növelni, mert akkor a közigazdaságnak semmi haszna sincs belőle. Ha a szolgálati idő tartamát leshállítják, abból mindenestre nagy haszon haramlik a gazdáknak s azokra, akiknek egy évvel kevesebbet kell szolgálniok; de ha a szolgálati idő megrövidítése a hadállomány nagyobbításával lenne összekötve, eredménye ennek a közérdek szempontjából nem volna. Mert a földművesnek az egyre megy, ha tiz embere három évig, vagy ha tizenöt embere két évig szolgál. Így tehát nem lehetne a dolgokon lendíteni.

A másik kérdés a fegyvergyakorlat, amelyre rendszerint behívják a tartalékosokat. Hogy ez gyakran a legfontosabb mezei munkálatokkal egyidejűleg történik s a gazdálkodás menetét — néha komolyan is veszélyeztetve — tetemesen megnehezíti, az közismert tény és már régóta tárgyát képezi sok panasznak és óhajtásnak. Ámbár alapjában véve csekély jelentésű, mégis meg kell említenünk azt a körülményt is, hogy a földművelőket, akiknek lova az állomásozó hadseregben vagy a honvédségnél „magánhasználatban” van, a katonai kötelezettség által embertől és állattól a legnagyobb szükség idején fosztják meg, a legválságosabb helyzetbe hozván őket. S ezeken a bajokon csak egy módon lehet segíteni. A fegyvergyakorlatokat tartsák akkor, mikor a mezőgazdáknak nincs oly sürgősen szükségük a munkaerőre; a hadügyi kormány adjon továbbá aratás idején tömegesebb szabadságot a földművelőknek. A fegyvergyakorlatok más időpontja s az aratási engedély megadása azonban csak akkor fog haszonnal járni, ha a hadtestek gyakorlására szánt területeket megkissebbítik. A gyakorlóterek jelenleg oly nagyok, hogy azok az aratáskor és más időben is nagy embertömeget vesznek igénybe.

Szóval míg életbe nem lép az alapos változás, — pedig erre még sokáig kell várunk — addig nem fog a helyzet megjavulni. Igen, az aratási szabadság engedélyezése által lehet a sürgős munkálatok idején a nép érdekében cselekedni, ha a hadügyi kormány javít a jelenlegi viszonyokon s eleget tesz a közkívánságnak.

„S. R.”

Felirata

a magyarországi Katholikus Egyesületeknek, melyet a képviselőházhoz a vasárnapi munkaszünet tárgyában intéztek.

Tisztelt Képviselőház!

Az ember munkára van teremtve; rendeltetésének csak az tesz eleget, aki tehetségéhez és erejéhez képest akár szellemi, akár fizikai munkát végez s annál hasznosabb tagja a társadalomnak, annál jobban teljesíti hazafias kötelességeit, minél nagyobb munkát végez akár szellemi, akár anyagi téren.

A tulfeszített munka azonban tönkreteszi az emberi szervezetet, korán megbénítja azokat a karokat, melyeknek a családfenntartásért dolgozniok s ha a szükség kívánja, a haza védelmében küzdeniök kellene; elvonja az embert erkölcsi hivatásától, megfosztja a művelődés eszközeitől s rabszolgává alacsonyítja.

Ennek a szempontnak elhanyagolása és mellőzése rendkívül káros hatással lehet magára a nemzet életére és fejlődésére, mert a munkásosztályban tönkreteszi a vallásosságot és erkölcsi érzéket, megrontja családi életét, megsibbasztja a jövőendő nemzedékek erejét, elégedetlenséget teremt s végre az embereket az anarchizmus karjaiba tereli.

A hetedik nap munkaszünete mellett nemcsak a vallási kötelem, hanem a tudomány is hallatja szavát, miután Petenkoffer és Niemeyer biologikus alapon kimutatták, hogy az emberi szervezet, de sőt még az állaté is, épp úgy megkívánja a hetednapit pihenést, mint ahogy bizonyos időközökben megkívánja a teljes megnyugvást, az alvást.

Ennek figyelembe vételével a magyar törvényhozás csakugyan feladatának tekintette az ipari munkások számára a vasárnapi munkaszünetet törvényre bízósítani, midőn az 1891: XIII. törvényzikket megalkotta.

Azonban, tisztelt Képviselőház, ez a törvény a jelen alakjában nem felel meg a hozzáfűzött óhajoknak és reményeknek, mert sem elegendő erkölcsi alappal nem bír, sem a munkásosztály viszonyai iránt kellő figyelemmel nem viseltetett s azonkívül megtartása megfelelő ellenőrzés alatt nem áll, miért is revíziója elodázhatatlan szükségletnek mutatkozik.

A Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége ennél fogva, az 1901. évben tartott Második Országos Katholikus Nagygyűlés megbízásából is, azon kérelemmel járul a t. Képviselőház elé, hogy az 1891: XIII. törvényzikket revízió alá venni s azt a következő pontokban módosítani, illetve kibővíteni méltóztassék.

A) A munkaszünet ne csak a vasárnapokon és Szent István király napján legyen kötelező (1. szakasza), hanem pl. a németbirodalmi munkásvédelmező novella (Arbeiterschutznovelle 1891) mintájára legyen kötelező a kereszténység főbb ünnepein is; ilyenek gyanánt tekintendők legalább is Karácsony, Újév, Urnapja, Nagyboldogasszony és Mindszentek ünnepei.

B) A vasárnapi munkaszünet a gyáripárnál az eddigi 24 óra helyett (2. szakasz) hosszabbítottassék meg 36 órára, szombat este 6 órától hétfő reggel 6 óráig, oly kivételes esetekben, ahol ez nem eszközölhető, legyen a 24 órás szünet éjjeltől éjfélig számítandó. Mert csak az ilyen munkaszünet bír egyszersmind erkölcsi értékkel, csakis ez teszi lehetővé, hogy a munkás vallási kötelemeinek megfelelhessen és családja ügyeivel foglalkozhassék, míg a törvény eddigi rendelkezése csak annyi időt biztosít munkaszünetkép, hogy testi fáradalmait kipihenje, vagy esetleg lankadó erejét mértéktelen élvezetekkel felíngassa.

C) A sátoros ünnepeken, úgymint: karácsony, husvét, pünkösd kettős ünnepein 48 órás munkaszünet biztosítottassék.

D) Az 1891: XIII. t.-cz. 4. szakasza úgy módosítottassék, hogy azon iparnemeknél, melyeknél az ipari munka vasárnapokon is végezhető, köteles legyen az illető iparüző az ezen munkánál alkalmazott munkások olyatén felváltásáról gondoskodni, hogy a munkások minden második héten egy teljes, vagy minden héten egy fél vasárnapon, és pedig ez utóbbi esetben felváltva, délelőtt és délután, munkaszünetet élvezzenek; mert a törvény jelenlegi intézkedése, mely minden hóban csak egy egész vagy két fél vasárnapot biztosít, ugy vallás-erkölcsi, mint humanitárius és egészségi szempontból nem nyújt kielégítő védelmet a munkás- és iparos-osztálynak. Azonkívül azoknak a munkásoknak a számára, kik kivételesen vasárnapi munkára vannak szoritva, biztosítani kell a jogot, hogy a reá következő hét folyamán legalább is 24 órás munkaszünetet élvezhessenek.

E) A vasárnapi munkaszünet terjesztessék ki a kereskedelmi alkalmazottakra is, olyformán, hogy azok ne csak egy szabad délutánnal rendelkezzenek, hanem a délelőtt folyamán vallási kötelemeiknek is eleget tehessenek.

F) A mezei munkásokra nézve pedig oly módon alkalmaztassék a vasárnapi munkaszünet, hogy az istentisztelet idején a mezei munka szüneteljen. Midőn ezen kérelmünket a tisztelt Képviselőházhoz felterjesztjük, reméljük, hogy a magyar nemzet erkölcsi fellendülése és anyagi jóléte érdekében a törvényhozó testület figyelmére méltatja.

Budapest, 1902. június hó 5-én.

A Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége nevében

Ifj. Zichy János gróf, elnök.

POLITIKAI VILÁG.

Krónika a hétről.

A katonaság és az aratás.

Mai számunkban bővebben foglalkozunk Temes megye föliratával, amely a honvédelmi minisztertől az aratás idejére a katonakötelezett földművelők szabadságolását kéri. Ennek az óhajtnak önkénytelenül a támogatójává szegődik az a hadi parancs, amely a legutóbbi berlini hivatalos lapban megjelent s amelynek értelmében „az aratásnak és a termés betakarításának megkönnyítése céljából a legénység az aratás idejére szabadságozható. Ime! pedig Németország ugyancsak katonai állam, a császár minden intézkedésének főcélja s egyszersmint eszköze a katonaság . . . lám, lám mégis csak a németektől kell előbb-utóbb példát venni nekünk is.

A hercegprimás és a német nyelv.

Azt szokták mondani (de csak rosszakaratu nyelvek), hogy egyház és hazafiasság valami két ellentétes dolog. Lássunk csak egy példát: *Vaszary Kolos* hercegprimás leiratot intézett a pozsonyi plebániákhoz, amelyben elrendeli, hogy osztrák hatóságok német nyelvű megkeresései ezentul *mindenkor magyar nyelven* intézendők el. Mennyire szíven viseli hát a magyar katolikusok főpásztora hazáját, ha ilyen rendeletet bocsát ki.

A kiegyezés nehézségei. Ausztriában, az összes tartományok üléseiben egyértelmű indítványt terjesztenek be, melyben felszólítják a birodalmi kormányt, „hogy a *Magyarországgal való gazdasági szerződés megújítása* tárgyában folyó tárgyalásokban Ausztria érdekeit a legnagyobb nyomatekkel védje meg és semmi szín alatt ne egyezzen bele olyan kiegyezésbe, amely „mint az eddigi, (!) Ausztria lakosságát pénzügyekben károsítja és *Magyarországnak jogosulatlan előnyöket nyújt Ausztria rovására.*” A szóról-szóra egyforma indítványokból az tűnik ki, hogy egyetlen fő és kéz intézi azokat. Sőt az is bizonyos, hogy az osztrák kormány rendelte meg ezeket az indítványokat, mivel szüksége van rájuk. Mert a tartománygyűlések megnyilatkozása fontos dolog és nagy erőnek forrása, melyből aztán a kormány táplálkozhatik. Nálunk is volna ilyen megnyilatkozásokra alkalma a magyar közvéleménynek: a vármegyék és városok közgyűlésein. Ám az a baj, hogy a legtöbb vármegye nem veszi az ország érdekét eléggé komolyan, továbbá a kormány se veszi a vármegyéket legtöbbször elég komolyan.

Bizony, soha sem volt hazánk politikailag olyan kiskoru, soha sem volt a nemzet olyan szegényletes gyámság alatt, mint a minőt most tür, mióta *parlamentáris kormány alatt* élünk.

A munkácsi zsidók galicziai rabbijuk ellen. A munkácsi rabbikérdés dolgában küldöttség járt Széll Kálmán miniszterelnöknél és Wlassics vallás- és közoktatásügyi miniszternél. A küldöttek panaszkodtak, hogy a magyarosodás hiveinek törekvése azon akadt meg, hogy a magyarul nem tudó *Spira Kajem Luzer* áll a zsidó hitközség élén és miatta nem kaphat magyar rabbit a 7000 lelket számláló munkácsi hitközség. Ha Spirát eltiltanák, ez megnyitná az utat Munkácson a haladásnak és a magyarosodásnak. Ezért arra kérte a küldöttség a minisztert, hogy e törekvését a kormány támogassa. A miniszterek megígérték támogatásukat.

A költözőkő parlament. Az új országház pompás termeibe fog átvonulni ősszel a parlament. Már most megkezdődött a költözőkő, azonban az új palotában még sok munka van s e miatt valószínűleg csak a karácsonyi szünet után 1903. január havában kezdheti el a képviselőház tanácskozásait új otthonában.

A pécsváradi választás. Pécsváradon a pótválasztás *Egry Béla* függetlenség! és *Vedella Mihály* néppárti jelölt között e hó 18-án folyt le. A választás este hét órakor végződött be s a végeredmény az volt, hogy *Egry Béla* 1509 szavazatával győzött *Vedella* ellen, aki csak 1234 szavazatot kapott.

Ausztria új sajtó törvénye. A Reichsrath-béli heczkek közepette szinte észrevétlenül nyújtotta be Körber kormányelnök az osztrák sajtótörvény új javaslatát, melyben a sajtónak sokkal több szabadságot

biztosítanának, mint minőt eddig élvezett, de a válás-erkölcs és az állam tekintetéből helyesen nagyon szigorú megszorításokat alkalmaznának. E szempontból példás az a javaslat! Nevezetes benne még az a szakasz, mely megengedi, hogy ujságokat ezentul utcán is árusithassanak, ami eddig Ausztria területén tilalmas volt. No, kár volt azt a tilalmat hatályon kívül helyezni.

Nevezetes kitüntetés. Ausztriában esett meg, de minden katolikusát a világnak érdekli. Dr. *Kathreint*, az osztrák politikusok katolikus *középpárt*-jának elnökét, ki tavaly a Reichsrathnak is elnöke volt, Ő felsége a vaskorona rend első osztályú érmével tüntette elismerésül azon érdemeinek, miket a birodalom békéje és az osztrák parlament rendje érdekében szerzett

Lemondott képviselő. A *szalkai* kerület képviselőjének *Jakabffy Istvánnak* mandátumát kérvénnyel támadták meg ellenfelei. A *Kuria* csütörtökön már ítéletet hirdetett volna ki ügyében, de *Jakabffy* megelőzte a bíróságot, amennyiben kedden beadta képviselői lemondását *Apponyinak*. Értjük! De azt már igazán nem értjük, hogy miért kell ilyenkor azoknak a kérvényezőknak megfizetni a költségeket, kik a becsület és a tisztaságos közélet érdekében lépéseket tettek?

Haldokló képviselő. Marosvásárhelyről kapjuk a hírt, hogy *Makkai Zsigmond* székelyhídi képviselő válságos betegségben haldokolva fekszik. A halála gyorsan beállhat. Véle elhalna a mai parlamentnek egyetlen paraszttagja.

Választás volt Margittán; mivelhogy úgy van megírva a sors könyvében: a Széll Kálmán parlamentjébe minden héten kell egy kis frissítés, minden hétre esik egy választás. Hanem a margittai választás ezuttal nevezetes csata volt. Emlékeztek-e még *Bánffy Dezsőre*? Ugyebár, úgy vagytok vele, mint a rugós lóval, melyet a harmadévi vásárban eladtatok: kicsit még emlegetitek, hanem lassan elfeleditek. No hát ennek a feledésbe bukott államférfiúnak volt leg-hivebb egyik barátja az a bizonyos *Örley Kálmán*, akit októberben úgy választottak meg a margittai kerületben, hogy a kuria megakartta semmisíteni a mandátumát. Ezt *Örley* azzal előzte meg, hogy hamarosan lemondott a képviselőségről. Így aztán fölléphetett megint. Szerdán volt az új választás. És halljátok az eredményt: *Örley* kapott 794 liberális szavazatot, míg ellenfele, bizonyos *Szatmári Mór* függetlenségi *1478-at*, vagyis majdnem kétszer annyit! *Micsoda* választás lehetett az az októberi, melyből *Örley* került ki győzedelmesen??!

Az országgyűlés elnapolása.

Mikor előbbi számunkat szétküldtük, úgy volt, hogy szombaton fogják a képviselőház szünetjét elhatározni és ez a szünet *szeptember* hatodikáig fog tartani, — ám a pihenésre nagyon serény kormány elnapoltatta az országgyűlést már pénteken és hozzá toldatott a szünethez még egy egész hónapot, úgy, hogy az országháza *október 6-ikáig* nem tarthat üléseket.

Az utolsó ülés egyébként mozgalmas és nevezetes volt. Kezdetén gróf *Apponyi Albert* elnök a Ház részvétét fejezte ki *Albert szász király* halálán, ki a mi királyoénknek legrégebb barátja volt. Azután felüggesztették *Pavlovics* Lyubomir képviselőnek mentelmi jogát, akit a haza ellen való izgatással vádol a

szegedi törvényszék. Nagy szenvedélyvel tárgyalták napokon keresztül ennek a szerb férfiúnak ügyét, különösen a zsidó képviselők és a zsidó lapok. Nem kevesebbet kívántak, minthogy Pavlovicsot rögvest akaszsa fel sajátkezüleg Széll Kálmán. Mi ránk az egész felfujt eset azt a benyomást teszi, hogy itt egy *nemzetiségi* képviselő ellen rendszeres hajsztát üz néhány ellensége, kik a hazát csak örvül használják. A zsidók nagyhanguskodása pedig csak onnan ered, hogy ők egy idő óta (t. i. az áldatlan recepczió óta) haszonlesésből és ravaszságból hazaszeretben és sovénizmusban utaznak. Majd meglátjuk, kinek ad igazat a magyar bíróság páratlan vizsgálata.

Az ülés fontos mozzanata volt a tápéi és csongrádi kerületek ellen kiküldött vizsgálóbizottság megválasztása és megesketése. A dologgal mai vezércikkünk foglalkozik bővebben. A bizottság tagjai lettek: Csongrádra nézve Justh Gyula, Szeless József és Nyegre László; Tápéra nézve Barabás Béla, Belitska Béni és Kubinyi Géza. A vizsgálóbizottság azonnal megkezdi működését és záros rövid határidő alatt jelentést tesz a képviselőház elnökének, ki azután vagy elrendeli az új választást vagy felfüggeszti a két kerület választójogát, ha olyan nagymérvűek voltak a visszaélések.

Buzáth Ferencz a román zsidók bevándorlása ellen kért kormányi intézkedéseket. Széll Kálmán rögtön felelt az interpellációra, kijelentve, hogy a bevándorlást megakadályozni igyekszik. Csak olyan zsidók jöhetnek át a határon, kiknek utlevelök rendben van és bizonyos pénzösszeggel jönnek, de így is vigyáznak rájuk, hogy az országot megint elhagyják és valóban itt le ne telepedjenek. Helyes! Csak szigoruan végre is hajtsák aztán a miniszteri rendeletet a zsidókkal szemben!

Ezzel a Ház munkája be volt fejezve. Széll Kálmán tehát bemutatta a királynak két kezeirását, melylyel az országgyűlés jelen első ülészakát berekeszti, a másodikat pedig október hatodikára egybehívja, addig az országgyűlést elnapolja. A hosszú szünet nagy meglepetést okozott, senki sem volt rá elkészülve. Meg is kérdezték néhányan, hogy mire jó ez a hosszúságos szünet ily válságos időben. Széll erre kijelentette, hogy ez idő alatt az országot sok szempontból rendbe kívánja hozni, meg pihenni is akar egy kicsit. A kiegyezési tárgyalások a szünet alatt is folytatódnak.

Az elnök aztán sok jót kívánt a képviselőknek, kik azzal szétmentek.

A főrendiház is két ülést tertott péntek napján. Délelőtt a konzulok illetményét szavazták nagyobbra, délután pedig tudomásul vették a két királyi kéziratot.

Az országgyűlés működése az első ülészakában.

A jelen országgyűlés első ülészaka 1901. október 26-án kezdte meg működését, amely napon úgy a főrendiház, mint a képviselőház ülést tartott. Az ünnepélyes megnyitás október 28-án volt a királyi várpalota tróntermében. Miután ő Felsége gróf *Csáky* Albint a főrendiház elnökévé kinevezte, a képviselőház nagy lelkesedéssel gróf *Apponyi* Albertet választotta meg elnökévé, alelnökévé pedig *Tallián* Bélát és *Dániel* Gábort, megválasztották továbbá a tisztikar többi tagját s megalakították a bizottságokat, ki-sorsolták az osztályokat. Az egyes hónapokban le-

tárgyalták, illetve megszavazták a következő törvényjavaslatokat.

Novemberben: A hónap legnagyobb részét a felirati javaslat fölötti tárgyalás vette igénybe;

23-án *Lukács* László pénzügyminiszter előterjesztette az 1902-iki költségvetési előirányzatot.

Decemberben: Megszavazta a Ház a honvédtartalékról szóló törvényjavaslatot. Megszavazott a kormánynak négy hónapra terjedő indemnitást. Meghosszabbították a Horvátországgal való pénzügyi egyezmény hatályát. Megszavazták a megyei pénztárakról és számvevőségekről szóló törvényjavaslatot.

Januárban: Elfogadták a hadilétszám fenntartására vonatkozó javaslatot. Megszavazták a dunántúli helyiérdekű vasutakra vonatkozó törvényjavaslatot. Megkezdték az 1902. évi költségvetés tárgyalását. Törvénybe iktatták az Angliával és Romániával a büntettesek kiadására nézve kötött szerződést.

Februárban: Folytatták a költségvetési vitát.

Márcziusban: Elfogadták a földmivelésügyi miniszternek a csorbai tói birtok megvételeére vonatkozó törvényjavaslatát.

Áprilisban: Megszavazták a nagy állami konverzióról szóló javaslatot. Az indemnitást kiterjesztették egész június végéig. Törvénybe cikkelyezték a Mekszikóval kötött kereskedelmi szerződést.

Májusban: Megszavazták a bosnyák vasutak kiépítésére vonatkozó törvényjavaslatot. Befejezték a költségvetés tárgyalását.

Júniusban: Elfogadták a gazdasági munkás és cselédpénztár kielégítésére vonatkozó törvényjavaslatot. Megszavazták a pápa-bánhidai, sziszeg-cabrag, virginmosti a hódmezővásárhely-makó-nagyszentmiklósi, a budapest-esztergom-füzitői helyiérdekű vasutakra vonatkozó javaslatokat. Hidvég és Remeteszeg községeket Marosvásárhelyhez csatolták. Megszavazták az állami számvevőszék szervezetére vonatkozó törvényjavaslatot. Elfogadták a népfölkelés fölfegyverzésére vonatkozó törvényjavaslatot. Megszavazták a béga-temesvölgyi területek ármentesítésére vonatkozó javaslatot. Június 26-án október 6-ig az országgyűlés tárgyalásait királyi kézirattal elnapolták — ezzel vége!

Terjesszék a „Magyar Néplapot!”

A kökereszt.

— A Magyar Néplap tárczája. —

A falu legszélsőbb házikójában, Kormoséknál, nagy szomorúság van. Jánost viszik katonának. Három esztendő nagy idő, ki tudja, mi történhetik addig? Kiüthet egy nagy háboru és még rá gondolni is borzasztó! hátha eléri ezt a derék fiut a golyó; haza jön majd sántán, bénán. Vagy, oh uram el ne hagyj, ha ott marad a csatatéren örökre eltemetve idegen hant alatt. Még a sírjához sem mehet a szülő, hogy jól kisirhassa magát.

Ezeket elgondolva, nem csoda, ka Kormos és kedves élete párja, a jó Erzsébet néni, meg az otthon maradt kisebb testvérek sirtak, akár csak a temetésen.

De sirt ott más is, János nem volt a szobában, hanem a ház előtt vigasztalt szomorúságában egy leányt, aki meg a kötényével törölgette a kitérdülő könyeket.

— Elfelejt, János, engem egészen abban az idegen világban, hol nem ilyen szegény leányok settenkednek a huszárok körül. Pedig akkor én meghalok, mert meghasad a szívem. Nem tudnám én azt tudélni, hogy másé legyen maga. — Azután már a zokogástól nem hallatszott több szó.

— Ugyan Ágnes, hát csak ne légy gyerek, vagy csak olyan kevés szeretetet ismersz a szívemben? Elfeledni azt, kivel együtt nőttünk fel a föld porában, egyek voltunk búban és örömben, akinek az áldott jó szívét oly régen ismerem. Ágnes, az nem lehet. Te azért ne aggódj! A nap megfordulhat utjában, a csillagok lehullhatnak, de az én szívemből a te képed nem üzheti ki senki. Csak te légy hűes igaz s ne feledd el Jánosod.

Most pedig jőjj, igaz szerelmünkről vegyen tanúságot ott az a korhadt fakereszt, mondjunk el egy imát egymásért, hogy türelmesek lehessünk a várásban, hívek a kitartásban, igazak a sirig tartó szerelemben.

Amint mondták, úgy is tettek. Felkeresték a falu régi, roskadó fakeresztjét, itt letérdepelve, így imádkoztak:

Édes Jézusunk! Te tudod a mi nagy bánatunkat, ismered szívünk dobbanását, a te áldásod nélkül senki sem érheti el célját. Áldj meg bennünket, hogy ha, bár hosszú időre is elválasztatunk egymástól, de összetartson bennünket mindig az a szeretet, amely most él szívünkben, hogy egykor az Ur oltára előtt egyesülve, örökké áldhassuk a te szent neved. Amen.

Mikor elmondták ezt a közös imát, mintegy megkönnyebbülve hagyták el a szent helyet és siettek a siró szülőkhöz, mert az indulás ideje már érkezett.

Éppen egyszerre léptek a házba a biróval, ki már indulásra készítette Jánost, mert már társai is felkészülve várják.

Egyszerre nyakába borultak az anya, apa meg a testvérek, csókolták kezét, arcát.

— Édes fiam, édes gyermekem! Áldjon meg a jóságos Isten! Vezéreljen vissza szegényes hajlékunkba egészséggel, ép testtel. Ne feledkezz el az itthon valókról, írj, mikor teheted. Akkor lesz már nálunk ünnep, mikor soraidat olvassuk.

Mig ezek itt bent történtek, azalatt az utcáról behallatszott a berukkolók danája:

Édes anyám ne sirasson engemet
De apám se, mikor innen elmegyek,
Jó az Isten, nem sok három esztendő,
Visszajövök, hidd el, igaz szerető.

Sirva nézek kis falum már utánad,
Messze megyek, elhagyom a hazámat,
Ki tudja, hogy látlak-e még vagy soha,
Nem-e hull majd idegen rög síromba?

No de hazám s királyomért elmegyek,
Három évet szívesen elszenvedek.
Ne sirj Panni, nem sok három esztendő,
Vissza jövök, hidd el igaz szerető.

János is nemsokára ott ült a többiek között; mire a kocsi megindult, melyet a siró szülők meg a falu népe kísért a falu határáig. Ott még egy Istenhözadot mondvá, elváltak. Sokáig lobogtatták még a kendőket, míg a kocsik szemük elől végig eltűntek.

A visszatérők közt ott látjuk Ágnest is János szülői társaságában. Most éppen az öreg Kormos beszél vele: Ne sirj édesem! Ha beteges anyád el találna halni, nem hagyunk el. Előbb-utóbb ugyanis a mi leányunk lesz, úgy eljössz hozzánk, megosztjuk a szegénységet. Nem hagyunk elveszni.

De hát ki is volt ez a Kormos? Egy jóraivaló, becsületeszellér ember, kit az Isten nagy családdal áldott meg, de szorgalmas munkássága mellett az szükségét nem szenvedett. Ágnes meg egy szegény özvegy asszonynak egyetlen leánya, ki szorgalmával hű gondját viselte a beteges, munkára tehetetlen anyának.

* * *

Czernovitz, hej, ez a városnév, tudom, sok volt huszárnak van emlékében. Itt látjuk Jánost is, alig ismerünk rá. Igazi nyalka huszár lett belőle. Alig egy év után már három csillag ragyog a hajtókéjén. Ja, mert a szorgalmas, becsületes, engedelmes és rendszertő embert ott is megbecsülik ám. Meglátszik a katonáéknál is, ki tanult szorgalommal az iskolában. Hej! jó tőke ez a katonának, János is élvezi már a szép kamatot. Mert: nagy ur ám egy háromcsillagos huszár. Olyan nagy, hogy nem tudom, nem-e nagyobb, mint akármelyik falu birója. Mert nem minden szegény embert szolgálnak ki mások és nem mindenki jár oly szép fehér szarvasbőr-keztüben, mint Jánosunk is. Hát még ha látnátok azt a szép huszárruhát, melyet mintha ráöntöttek volna s a szép pej lovat, melyet úgy meg tud ülni, mintha ráteremtették volna. No csak most látná Ágnes, meg azok a falusiak. De ha jól megnézzük, valami vitézségi érem is ragyog a mellén, pedig még háboru sem volt. Van bizony, de ennek van története is.

Valahol nagygyakorlaton voltak, úgy mondják, ott volt a király is, a mi szeretett jó királyunk. Valami folyón kellett átusztatni. Egyszer csak egy lónak valami baja esett s a huszár a folyó közepén ló nélkül maradt, a szegény huszárt meg elkapta az ár. János ezt észre vette a partról. Nem gondolva életével, a veszedelemmel, utána ugratott. Éppen hogy megkaphatta a harmadszor felbukkanó, fuldokló bajtársat. A legnagyobb életveszély közt hozta ki a partra. Ez a huszár-bravur neki is megártott, ő is kapott egy kicsit a vízből. Elég dolga akadt a katonarvosnak, míg mind a kettőt életre hozta, de a fáradság még sem vészett kárba. Ezt a hősi jelenetet meglátta a mi jóságos királyunk. Csak annyit mondott a körülállóknak:

— Ez szép hősi tett volt, föl kell jegyezni a huszár nevét.

Akiről ennyit mond egy király, azt már nem felejtik el azután. Ezt mutatja a három csillag meg a vitézségi érem.

És János arczán mégis valami boru huzódik, mintha nem volna megelégedve sorsával.

A kaszárnya szomszédságában lakott a gazdag Hennen kereskedő; azt mondják, vékával méri az aranyat, de ennél sokkal nagyobb kincse van a tizenhét éves égszinszemű Herminában, akiért magasrangú tiszték epekednek. De ő olyan, mint a márvány mindenkihez. De még sem, egy kivétel van és ha nehéz is kimondanom, de kimondom: ez a kivétel a mi Jánosunk. Ki talán tudatával sem birt annak tegnapi estig, mily szerencse környékezi őt.

Ugyszólván csak látásból ismerte s mégis Hennen tegnap este nagy dolgokat beszélt neki, mit az ő egyszerű falusi esze alig bír megérteni.

— Kormos ur, — szólott hozzá, — legyen szerencsém egy pár bizalmas szóra.

János erre nagyot nézett. Mit akarhat ez vele? És bement.

— Kormos ur, rövid leszek. Én dusgazdag ember vagyok, de még sem a kincsből van örömem! Én leányomnak a boldogságát akarom látni, ki bevallotta előttem az ön iránti nagy szerelmét. Ön, tudtommal, még csak látásból ismeri, talán még szót sem váltottak. De ez nekem mindegy. Ön derék ember, ez nekem elég. Vagyokra szükség nincs. Mindenem az önöké, ha őt boldoggá teszi. A házasságot nem ellenzem. Határozzon. Minden kívánsága teljesítve lesz. Csak ő neki, az én egyetlen örömömnek a legnagyobb örömet megszerezhessem.

János lelkében nagy háborodás támadt. Ismerte a leány szépségét, kellemét, látta azt a dús jólétet, mérhetetlen gazdagságot. De lelki szemei előtt megjelent az a kis falusi ház is az ő szegény, áldott jó szüleivel, kiket im most egy szavával boldoggá és gazdaggá tehetne, ha el tudná feledni Ágnes, meg azt a korhadtt fakesztet, hol örök hűséget esküdtek. Oh, hol az a kis falu határa, hol bölcsőnk ringott s hol élnek azok, kik szeretnek — nem oly dolog, mit könnyen ki lehetne tépni a szívből. Mert az igaz honfi inkább szegényen él otthonában, mint gazdagon idegenben. Mert szent nekünk az a hely, hol őseink porai nyugosznak.

János sem sokáig engedett a kísértésnek, de kimondta nyomban őszinte magyar szívből jövő gondolatát:

— Uram, az ön ajánlata nagyon megtisztelt engem, mert egyszersmind szegény szülők gyermeke is vagyok, kik egyszerű paraszt zsellér emberek, míg ön gazdag ur, de ajánlatát még sem fogadhatom el, mert nekem már van jegyesem egy szegény falusi leány személyében. Köszönöm jóságát, Isten áldja meg uram, mondja meg kedves leányának is, feledjen el engem, nem volnánk mi úgy sem egymáshoz valók.

Mig Hennen csodálkozva hallgatta a magyar huszár kijelentését, két könyecsepp jelent meg szemében és szólott: Szegény Herminám, Isten látja lelkemet, boldoggá akartalak tenni, de hogy nem rajtam mult, ezt mutatja tettem. — És a huszárhoz fordult:

— Akkor csak egyet kérek. Ha lehet, helyeztesse magát más helyre, hogy leányom megtanulhasson feledni. S ha kívánja, ez ügyben szívesen segélyre leszek. Ugy-e, ezt megígéri egy szerencsétlen apának?

— Meg uram, csak tessék a közbelépést megtenni. Isten áldja meg. — S ezzel elváltak.

Kormost csakugyan áthelyezték egy magyar városba, hol szerencsésen eltelve a még hátra lévő két esztendő, visszatért kedves falujába.

* * *

Kormoséknál nagy vigasság van; éppen most készülnek az esküvőre. Ki boldogabb most, mint Ágnes, pedig ha tudná, mily veszély fenyegette boldogságát. De erről János nem szólt egy szót sem.

A menet a korhadtt fakesztet előtt ment el, itt szólalt meg először a boldog vőlegény: Emlékszel a három év előtti imára? Ennek az imának köszönhetjük, hogy együtt megyünk az esküvőre, majd egyszer elmondom, miért.

Az esküvő után mintegy két évre nagypecsétű levelet hozott a posta Czernovitzból Kormoséknak, melyből husz darab ezres hullott az asztalra e sorok kíséretében:

„Tisztelt uram!

Herminámat megölte a bú, önt nem tudta elfelejteni. Végakarata az volt, hogy a neki szánt hozomány egy ötöd részét küldjem el önnek, hogy mint gazdaggá tett család, áldva emlegessék nevét. S néha néha egy rövid imában emlékezzenek meg róla. Kérem apai összetört szívemnek megnyugtatóul, fogadja el tőlem szívesen ezen összeget. Isten áldja meg önt és ha van, családját is. Hennen.“

Mit mondjak még; a gazdaggá lett Kormos elmondta nevének a czernovitzi történetet s közakarattal a korhadtt fakesztet diszes kőkeresztel cserélték föl, hol gyakran látni a boldog párt gyermekeikkel együtt buzgó imában elmerülve, mely felszáll az egek Urához, hogy adjon boldog pihenést egy távol nyugvó ifju leánynak s gyógyírt szívére egy kesergő apának...

Szokoly István.

Szentencia.

Ha ünnep, kinézed elől a naptárbul,
Ha vásár, keressed azt is odahátul;
Csak azt hagyod könnyen, bár fennen hirdeti:
A „Magyar Néplap“-od félvét bevégzi
És uj az félvre újra kék fizetni.

Mikor nekem írnak.

— Nagy András.* —

Ha levelet írnak, nagy nap van minálunk,
Ünnepet ül akkor a mi kicsi házunk,
Az a nádas, kis ház tiszamenti telken,
A hová annyiszor elröppen a lelkem —
Pedig nem írnak ám nagy urnak, királynak,
Csak az édes anyám irat a fiának,
Csakhogy erre időt igen ritkán lelnek,
Drága az ideje a dolgos embernek.
Levelüket nem is ezüstlapra írják,
A görbe zsidónál veszik a papírját.
Tentájuk is fakó, rozsdás a pennájuk,
Arany toll e földön nem is akad náluk,
Mégis, ha valaki aranylapra írna,
Ily drága levelet írni mégse birna.
Pedig egyikét sem írta ám nagy elme,
Még csak nem is bíró uram ő kegyelme,
Legtöbbjét össze csak a kis hugom róta,
Az ő tiszte ez az újabb idő óta,
Neki még kapni kell az ily mesterségen,
Hiszen ekzamentort most adott nem régen.
Édes anyám most már ily dolgot nem végez,
Nehéz már a keze a betüvetéshez.
Még szót találnia sem vón' a legkönnyebb,
Hisz nem olvas mást, csak imádságos könyvet.
Mi hír e világban, azt sem igen tudja,
Isten házába visz már csak az ő útja.
Azért a hugom is megküzködik véle,
Hja! gonosz portéka ez a levél-féle.
Oly sokat szeretne írni, meg oly szépen
S most, a mikor kéne, nem megy semmiképen.
Végre is azt írja: élnek egészségben,
Csakhogy szeretnének igen látni engem.
Csak menjek már haza vagy egy kis hónapra,
Egy-két rövid hétre, egy-két kurta napra,
Érik már a dinnye, a szilva is zsendül,
A csirke anyányi, a liba is pendül,
Ha nem futná is, ne busuljak a végett,
Inkább küldenek egy kis utiköltséget.
— És e kicsit is mint megcsüri-csavarja,

* Kevesen ismerik Pozsonyban azt az igénytelen megjelenésű költőt, Nagy Andrást, aki ezt a szép verset megírta. Pedig hatalmas Isten adománya szorult beléje; erős, magyaros költői lélek. Olyan, amilyenre nagy szüksége van a súlyedő magyar költészetnek. Költeményei itt-ott megjelennek a fővárosi lapokban. Minthogy odaönt jó pajtása nincsen, nem csapnak neki reklámot. De lassankint utat tör és a közönség meg is fogja érteni. Eddigi írásait a nemes realizmus jellemzi. Képzelete a tiszamenti falvakból gyűjti hangulatait. Emberei nem a parasztok, nem is az uri nép, hanem: a falu eleje, a a község műveltebb elemei: a megfinomodott nép. Alaphangja többnyire melabus, de humora szereti a derüt is. Ez aranyozza meg bámulatos hűséggel rajzolt helyzeteit. A mi pedig Nagy Andrásnak elsőrendű kiválósága, az: a közvetlenség melylyel szólni tud. A mesterkélettségnek, költőitlen okoskodásnak nála nyoma sincsen. Ugy dalol, amint az Isten neki tudni adta, mint a madár, mint a költő.

P. H.

Mert hát a kis öcsöce mindig megzavarja,
Közbebeszél, meg is löki, mikor lehet:
Írjad egy-köttőre nénye a levelet —
Ülök a czoczóra, a sárga csikóra,
Pozsonyba vágatok holnap virradóra,
Én viszem levelét a bátyámnak, majd ott
Add nekem a bátyám szép arany fakardot.
Mikor oszt' a levél egy betüig készen,
Fogja a hugom és felolvassa szépen,

ZRINYI MIKLÓS SZOBRA,

(egy azon tíz szobor közül, melyeket Ő felsége ajándékozott a fővárosnak.)

Édes anyám pedig rá bölintgat hiven,
Igen jól van lányom, igen szép ez szívem,
Megsimitja fejét, szinte büszke rája:
Milyen szép levelet irt az unokája,
Azért pápaszemét mégis csak felteszi,
Reszkető kezébe a levelet veszi.
Nézi a betüket, gondolja, mit ér ez?
Ha még sincs benne mind, mit a szive érez,

Többet mondana ő könyező szemével,
Ölélő karjával, megáldó kezével;
Szívét a bubánat csak összeszorítja,
Szeme világát a köny csak elborítja,
Mit nem tartalmaz még a levél papírja,
Két öreg szemével áldón bele sirja.

UJDONSÁGOK.

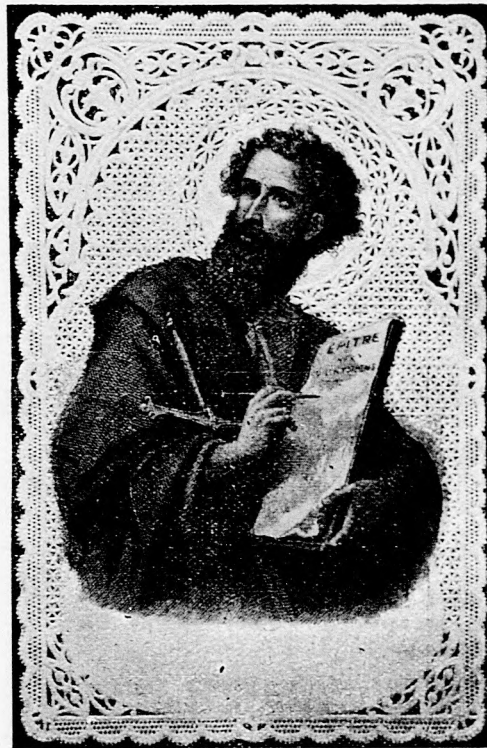
(Királyi kegyelem.) A bécsi hirhadt milliós házárdjátéknak három főszereplőjét: Potoczky József grófot (a vesztést) és Szemere Miklóst meg Péchy Andort (a nyerőket) a bécsi bíróság tetemes pénzbüntetésen felül meg ki is utasította mindenkorra Ausztria területéről. Most értesülünk Bécsből, hogy ő felsége a három házárdirozó főurnak a kiutasításra vonatkozó

(Csokonai szülőháza.) Csokonai Vitéz Mihálynak debreczeni szülőházát már régebben emléktáblával jelölték meg. A Csokonai Kör azonban Csokonai szülőházát örök időre meg akarja menteni az enyészettől. Arra kérte Debreczen tanácsát, engedje át Csokonai szülőházát a körnek. A tanács egyhangulag hozzájárult a Csokonai Kör kérelméhez.

(Század a kapitánya ellen.) Szenzációs dolog történt a múlt héten Nagykanizsán a 48-ik gyalogezred kaszárnyájában. Báró berneggi Sprecher Arthur dandárparancsnok a rendes tavaszi szemlét tartotta a Nagykanizsán elhelyezett 2-ik zászlóalj felett. Mikor az 5-ik század felett tartotta a szemlét és azt kérdezte, nines-e valakinek panasza, a század 73 emberéből 66 lépett ki kapitányuk, Milanoff Dusan ellen. Mindegyik azt panaszolja, hogy a kapitány goromba és kegyetlenül, embertelenül bánik velük. Az ügyben szigorú vizsgálatot indítottak.

Szent Péter apostol-fejedelem.

Szent Pál, a nemzetek apostola.

büntetést legkegyelmesebben elengedni méltóztatott. Hja, mert régi dolog, hogy a kis bűnösöket fölakasztják, de a nagyokat, azokat szabadon futni hagyják.

(XIII. Alfonz, a katonakirály.) Az ifjú spanyol király ugyanesak kitesz magáért; mint igazi katonakirály mutatkozik be első szereplésével, amelylyel vajmi kevés népszerűséget szerzett — katonái között. Nap-nap után gyakorlatokat tart katonasággal, amelyen maga is részt vesz. Lovon kíséri a gyakorlatokat s már öt órakor talpon van. A spanyol katonaság, amely mostanában el volt kényeztetve s amely nincs hozzá szokva a fárasztó gyakorlatokhoz, nem jó szemmel nézi a király kedvteléseit. Különösen a tisztek nincsenek megelégedve a tartós gyakorlatokkal, a rekkenő melegben utóvégre is nem a legkellemesebb szórakozás naphosszat masirozni s a spanyol joró vér sem hül le a perzselő melegben. De hát a király parancsa szent!

(Vihar okozta tüzvész.) Az elmúlt héten nagy zivatar vonult el Ó-Palánka község fölött. Egyre villámlott, dörgött az ég és a villám lecsapott a kendergyárba, ahol lángba borított egy óriási kenderkazal. A rengeteg mennyiségű felhalmozott nyerskender csakhamar elhamvadt. A tűz tovaterjedt és pár óra alatt lángokban állott a többi kenderkazal is. A magasra csapdosó lángoszlopoktól nem lehetett megközelíteni a kazlakat és így nagyon nehezen haladt a tűzoltás is. A lángtengerben álló kazalokról fölröppent tüzzsikrák a gyár épületére hullottak és attól lehetett tartani, hogy kigyulad a gyár is. Végre vizes ponyvakkal borították le a gyár tetejét. Nagy, küzdelmes munkával ily módon sikerült több kenderkazlat is megmenteni a porrá égéstől. Reggelfelé nagynehezen sikerült a veszedelmet elfojtani. A fekete hamuvá égett kender közt azonban még dél felé is találtak izzó zsarátnokokat. A kár fölülmulja a hatvanezer koronát.

(Megkeresztelkedés.) *Királdi Hercz* Zsigmond udvari tanácsos, az egyesült Kőbánya-részvénytársaság igazgatója és családja a római katolikus hitre tértek. A keresztszülei tisztséget *Lukács* László pénzügyminiszter és neje viselték.

(Tüz.) Kazánban a múlt héten nagy tűz ütött ki, amely 12 városrészre terjedt ki. A tüzet csak nehezen sikerült eloltani. A kárt több millióra becsülik.

(Jubiláló legényegyesület.) Bécsnek kath. legényegyesülete e hónap 15-én és 16-án ülte meg fennállásának ötvenedik évfordulóját. Az örömnpra Europa összes államából jöttek küldöttségek. A hálaadó istentiszteletet Gruscha herczegérek végezték, az ünnepi beszédet pedig Dr. Lueger a császárváros polgármestere mondta. Az egyesület nyolcz olyan tagjának, kik annak alapítása óta folyton tagjai maradtak, jubileumi éremmel tüntették ki.

(Az időjárás.) Az ország több vidékéről érkeznek hírek, az esőzések által okozott árvizekről károkról. Különösen az ország északkeleti részén, Szatmár és Szolnok Doboka megyéből, a hol az újabb esőzések következtében a Szamos kiáradt és elöntötte Deésnek egy részét és sok községet. Betlehben két ember vízbefult. A galgói malmot a molnár családjával együtt elsodorta a víz. Kaczkón egy holttestet fogtak ki a vízből. A blenkemezei körjegyzői irodát mindenestül elragadta az ár. Deés-Aknán 50 hold hegység lesülyedt és megrongálta az iparvasut sínjeit. Deés, Besztercze és Zilah között szünetel a vasuti forgalom és a kocsiközlekedés is veszedelemmel jár. A vasuton 300,000, a közutakon 60,000 korona kárt okozott az árvíz. *Deéssy* főispán, *Bándy* főjegyző és *Szilágyi* polgármester a lakossággal és a katonasággal éjjel-nappal talpon vannak. Az inség nagy. De a külföldről is úgy mint a mi vidékeinkről zord időjárás híre érkezik több helyről Dél-Afrikában valószínűségi téli időjárás uralkodik, de havazott nálunk, Ausztriában s délen is. A Magas-Tátrát friss hó lepte el s a vidéken hideg, esős idő van, akár ősz közepén. A növényzet fejlődése egészen hátra maradt. Arcoban kedden délben heves zivatar vonult át a hegyeken a melyek ismét hóval vannak borítva. Évtizedek óta nem fordult elő, hogy június közepén az ottani havasokat friss hó borította volna. Innsbruckban és környékén is nagy havazás volt. Budweisből hideg idő és nagy eső híre jön. A Moldva és a Moltsch vize egyre nő, úgy hogy veszedelmes áradástól lehet tartani. Moszkvából jelentik, hogy ott nagy jégeső volt, dió, sőt tojás nagyságu jégdarabok hullottak.

(Dunába esett hajós.) Az „Alula“ nevű gőzös fedélzetén *Trublich* András 25 éves hajótüzelő az éjszaka elszunnyadt. Közben keresztül esett a korláton a Dunába. Mire a mentésére siethettek volna, elmerült a hullámokban.

(Égi tűnemény.) Egy zombori ujságban olvassuk, hogy Torzsa község lakosai e hónap 6-án este fél 10 órakor ritka és gyönyörű égi tűneményt láttak. A délnyugati égbolton mintegy három méter hosszú, fél méter széles, fölül csucos, alul széles, függélyes lángoszlopot lehetett látni, mely kékes-szürke felhőzet között lebegett s látszólag mozdulatlanul állt. Ettől jobbra körülbelül négy méterre a szürke felhőzetben fél méter széles, körülbelül tíz méter hosszú hullámzatos vörös sáv volt. A tűnemény majdnem hajnalhasadtáig volt látható, habár már homá-

lyosabban. A tűnemény mérhetetlen távolságban látszott lenni és miután alakjában nem változott, azt következtetik, hogy valami nagy tűzvész odavetődött fénye volt. A tűneményt egy kis nyári zivatar előzte meg, melyet csendes eső követett.

(Kis Robinzonok.) A rendőrség két bujdosó gyermeket keres, akik e hó 11-én mentek el a fővárosból és azóta nyomtalanul eltűntek. *Szabó* István 15 éves és *Kopacz* Ernő 14 éves gyermekek *Szabó* fivérek Izabella-utcai fényképészeti műtermében voltak inasok, 11-én este mentek el a műhelyből egy harmadik társukkal, aki azonban a Soroksári-ut végén meggondolta a dolgot és visszajött. A fiuk azonban tovább mentek azzal a tervvel, hogy Soroksárra, Kecskemétre, Szegedre, majd Nagy-Szebenbe mennek. Vasárnap a *Szabó*-fivérek czighez levelet irtak, melyben *Szabó* István érzékenyen írja meg, hogy miután az apja öngyilkossá lett s egy könyvben azt olvasta, hogy öngyilkos szülőktől származnak az öngyilkos fiuk, ő is öngyilkossá lesz *Kopacz*czal együtt. A kalandos lelkű fiukat kőrözik.

(Farkasok garázdálkodása.) Lesnyek község (Hunyadmegye) területén utóbbi időben nagy pusztítást vittek véghez a farkasok a marhaállományban. Fényes nappal a tulajdonosok szemeláttára megölik a háziállatokat. *Csulay* Lajos főszolgabíró sürgős felterjesztést intézett a vármegye főispánjához hivatalos hajtóvadászat elrendelése végett.

(A román zsidók érdekében.) Pár nap óta egy román zsidó küldöttség időzik Budapesten, amelynek az a megbízatása, hogy agitációt fejtsen ki a romániai zsidók kivándorlása érdekében. A budapesti zsidó hitközség már kijelentette, hogy nem tehet semmit a román hitsorsosok érdekében. Az itt időző bizottság azonban rájött, hogy két évvel ezelőtt, amikor a nagy román-zsidó kivándorlás volt Budapesten át, a magyar zsidók által összeadott összegből mintegy 50.000 korona megmaradt s ezt az 50.000 koronát az országos izraelita irodának adták át. A román zsidó küldöttség most azt követeli, hogy ezt az összeget — amelyhez jogot formál — adják ki neki. Ez azonban eddig nem történt meg. Különben már most biztosra vehető, hogy szeptemberben több százezer román-zsidó vonul majd Budapesten keresztül. Előre is felhívjuk rá a hatóságok figyelmét, nehogy véletlenül az a jobb haza, amit ez a csapat keres, éppen Magyarországon találjon lenni.

(Zsidó beözönlés a Székelyföldre.) Multkor adtunk hírt arról, hogy micsoda tömegekben vándorol ki Amerikába a romániai zsidóság és már akkor eszünkbe ötlött, hogy az nem közömbös dolog ránk nézve sem, mert valószínűleg lesz szerencsénk nekünk is ezekhez a román zsidókhöz. Ugy is van. Marosvásárhelyről írják, ott és a környéken nagy megdöbbenéssel tapasztalják, hogy a galicziai és romániai zsidók tömegesen özönlnek a Székelyföldre és kezdenek ott letelepedni. Ezeknek tanult mesteriségük nincs, a mezei munkához nem értenek, vagyonnal nem rendelkeznek, egyedüli foglalkozásuk az üzérkedés, már pedig erre a célra nagyon gyöngy médium az amugy is inséggel küzdő szegény székely nép. Nemcsak a hatóságoktól, hanem maguktól a székelyföldi zsidóktól is méltán el lehet várni, hogy a saját jól fölfogott érdekükben is igyekezzenek a beözönlött jövevényeket eltávolítani, segítsék őket, hogy tovább utazhassanak és akadályozzák meg a letelepülésüket.

(Elhunyt képviselő.) Köröskényi Elek, a szobránczi (ungmegyei) kerület képviselője csütörtökön reggel váratlanul elhunyt.

(Óriási robbanás) történt a főváros közelében, Erzsébetfalván. A szerencsétlenségnek több áldozata van, egyikük szörnyst halt. Az esetről éjjel a következő rézleteket kaptuk. A Stein és Rosenstrauszféle gyűjtő-gyárban, melynek telepe Erzsébetfalván van, a napokban egy alkalmazott vétkes gondatlansága következtében robbanás, majd tűz keletkezett. Az illető munkás ugyanis abban a helyiségben, ahol a foszfort és a ként összevegyítik, pipára gyújtott és a gyujtót eldobta, a nélkül, hogy eloltotta volna. — A helyiségben egy hatalmas, különféle vegyi szerekkel feltöltött katlan van. Az eldobott gyujtó ezt fölrobantotta. Az óriási dörrenés egészen elkábitotta a jelenlevőket s mértőldnyire elhallatszott. Hatása irtózatoss volt. Egy munkás rögtön meghalt, kilencz pedig összeégett, köztük három életveszedelmesen. A robbanás lángba borította a helyiséget, amelytől tüzet fogott a szomszédos épület is, a tüzet azonban nagy fáradtsággal eloltotta az odavaló tűzőrség.

Szent Germána.

Szentek életében olvastam egy dolgot,
Amelyet most nektek mindjárt el is mondok:
Szűz szent Germánáról, a pásztorleányról,
Kinél jobb leánykát nem ismertem sehol.

Germána szeretett járni a templomba,
Szentmisét hallgatni térdére borulva;
Gonosz mostohája őt ezért üldözte,
S juhaival messze vidékre küldözte.

Darab száraz kenyér volt napi élelme,
Éppen csakhogy éhen ne haljon mellette.
Szent Germána ezt is odaadta másnak,
Hogy juhocskáira addig vigyázzanak,

Mig ő templomban lesz szent misét hallgatni,
Igéerte, értük is fog ott imádkozni.
De a rossz pajtások egyszer kimondották:
Ők biz' a juhait őrizni nem fogják!

Szent Germána nagyon szomorú lett erre,
S könyes szemeivel fölnezt az égre;
Aztán pásztorbotját leszurta a földre,
Hogy mig ő odalesz, juhait őrizze.

Maga meg nyugodtan elment a templomba
És juhocskáinak nem is történt baja;
Mert a jó Isten azt nem engedi soha,
Hogy ki neki szolgál, szenvedjen miatta.

Deák Antal.

A gyermek neveléséről.

I.

Egy néhány szóval rá akarok mutatni, mi az oka a mai kor romlásának, az erkölcsök lesülédésének s rá akarok mutatni, hogyan lehetne gyermekeink számára megmenteni a jövőt, ha volna ben-

nünk még józan gondolkodás. Mert a jövő nemzedék java mitőlünk függ és ezt a jót előmozdítani kötelességünk. Ha nem teszünk, akkor az a mi bűnünk, amelyért majdan fiaink lakolnak.

Azért akarok benneteket serkenteni, derék apák, hogy hallgassatok a jó tanácsra, mig nem késő. Ha az apák nem nevelik gyermekeiket, akkor nincs erkölcsös családi élet, ez pedig alapja ugy az egyesek, mint a köz jólétének . . .

A helyes nevelés első föltétele megóvni a gyermekeket azoktól az apróknak látszó nagy hibáktól, amelyekből minden nagyobb gonoszság és rossz származik, amelyek már kora ifjúságban megölik a lelket. Ha a legesekélyebb ferdeséget látjátok a gyermek jellemében, ki kell azt irtanotok gyökeresen és kiméletlenül; mert kis hibákból lesznek a nagyok, kis bűnök növekedéséből lesz a gonoszság. A gyermekben kell kifejleszteni a gyűlöletet minden rossz iránt, mert amit gyermekkorunkban megszokunk, azt később már a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudjuk levetni.

A gyermek pedig sok rosszat megtanul, vagy azért, mert másoktól látja, vagy azért, mert nem tudja, hogy az rossz . . . és jaj neki, ha nincsen apja vagy anyja, a ki attól visszariasztaná.

Igy korán megtanul a gyermek hazudni . . . idegen tárgyakat eltulajdonítani . . . illetlen és káromló szavakat mondani.

Vigyázzatok jól, hogy fejlődnek és hogy rögződnek meg ezek a bűnök a gyermekekben és akadályozzátok meg bennük, mert ezektől megóvni a gyermeket: a szülői házkötelessége és csak ezután lehet az iskola a társadalomra áldásos intézmény.

De ne elégedjétek meg avval, hogy megóvjátok gyermekeiteket a rossztól, hanem fejlesztétek bennük a jót is. Első sorban az Istenfélelmet, a valóságosságot, az imádsághoz és a templombajáráshoz való kedvet, az embertársaik iránt való szeretetet és a munkásságot. . .

Tudjátok-e hogy ezek ma hiányoznak az emberek lelkéből? Akarjátok-e, hogy még alacsonyabba süllyedjen a világ erkölcsisége? . . . Azért neveljétek, apák, a gyermeket s a nevelés legszükségesebb föltételeit itt elmondom; adná az Isten, hogy hasznát vegyétek. Elmondom, miképen építhetitek az erkölcsök templomát szilárd alapra, erős lelkekben s ha a szerint cselekeztek, akkor hasznos és jó munkát végeztetetek s fölépíttétek azt a várat, a melyet a pokol kapui sohasem fognak megdönteni.

Kérünk czimeket, a hová mutatványszámot érdemes küldeni.

Népek és nemzetek.

Az angol koronázás.

Ezen a héten vették kezdetüket az angol király, VII. Edvárd koronázásának ünnepélyei. Egy szomorú körülmény azonban elhomályosította az ünnep fényét . . . Már egy félévvel ezelőtt terjedt el az a hír, hogy a király beteg s a koronázást el fogják halasztani. A koronázást azonban nem halasztották el, még a betegség hírére is mindenki elfeledte, pedig a király állapota ugyancsak komoly és aggasztó, úgy, hogy a koronázási ünnepségeket emiatt meg is kellett szakítani és bizonytalan időre halasztani.

A király már rég óta féregnyulványban szenved. Ezt a bajt a beleiben megakadt valami növény-

magocska okozta. VII. Edvárd nem akarta népét csalódnak kitenni, azért amíg lehetett titkolta fájdalmait. Kedden azonban oly heves gyuladás támadt a vakbelén, hogy azonnal operálni kellett. Az operálás orvosilag nagyon jól sikerült, de a király azóta nagyon rosszul van, folyton halálsejtelmek környékeznek.

Családja és a kormány is mindenre el van készülve. Felesége azt táviratozta fivérének, az orosz cárnak, hogy VII. Edvárd minden perczen meghalhat, mert rákbetegsége is megújult. A miniszterek pedig azt az előterjesztést tették a királynak, hogy fia javára azonnal mondjon le a trónról, akkor ők fiát, György herceget, ugyanazon előkészületek alapján, miket VII. Edvárdért tettek, nyomban és a megállapított napokon meg fogják koronáztatni. A pápa és a mi királyunk részvétáviratokat küldtek az angol udvarhoz.

A szász király meghalt.

Albert szász király e hó 19-én este 8 órakor hosszas szenvedések után meghalt. Az agg király halála előrelátható volt, de mindenki szomorkodva fogadta a gyász hírt. *Albert* király kiváló hadvezér, nagyvezér, nagyszű politikus és uralkodó volt. 1828. április 23-án született. Már fiatal korában ugyiszólván háboruban nevelkedett. Dicsőségesen vett részt azokban a harcokban, amelyek a nagy Németország nagyhatalmi állását megalapították s Ausztriát, a mostani határok közé szorították. *Albert* 1856-ban tábornok lett s nagy szerepet játszott az osztrák-német és a német-francia háborúban, amelyek a 60—70-es években zajlottak le. Ebben az időben nyerte meg a mi királyunk szeretetét is és azóta szoros baráti kötelék fűzte össze *Albertet I. Ferencz Józseffel*. 1873. október 29-én lépett Szászország trónjára s uralkodása alatt sok üdvös intézkedést végzett, számos reformot léptetett életbe, amelyek főleg a szociális kérdés megoldását célozzák. Épen halála előtt volt házasságának 49-ik évfordulója, amely alkalomból sok üdvözlő távirat érkezett a királyhoz, aki régóta tartó betegeskedése miatt nem is vehette azokat figyelembe. Betegsége az utóbbi időben különösen válságosra fordult. Néha a legrosszabbtól lehetett tartani, mely állapot után ismét nyugodt éjszaka következett. Junius 19-én a király elveszítette eszméletét, úgy, hogy a katasztrófa bekövetkezését minden pillanatban várták. Este 8 óra után a király családja körében jobblétre is szenderült. *Albert* szász király halála általános és mély részvétet keltett mindenfelé. Legközvetlenebbül érintette a baleset a mi királyunkat, aki legbensőbb barátjainak egyikét és rokonát siratja az elhunyt uralkodóban. Vasárnap este különvonaton Drezdába utazott, hogy személyesen tegye a ravatalra koszoruját. Bécsben az udvarnál négyheti gyászt rendelt el ő Felsőge.

A részvétnyilatkozatok egymásután érkeztek az európai fejedelmek udvarából a drezdai halottasházhoz. *Albert* király fekete drapériával bevont szobában, lobogó gyertyáktól körülveve feküdt a diszes ravatalon. Körülötte diszbe öltözött tisztek örködtek. Szombaton szentelte be *Kopp* bíboros érsek a holttestet és tulajdonképen akkor szállították át Sybillenortból a drezdai ravatalterembe. A holttest este kilenc órakor érkezett meg a drezdai főpályaudvarra, ahonnan rögtön a katolikus udvari templomba vitték.

Hétfőn este helyezték az elhunytat örök nyugalomra. A temetésen *Miksa* szász herceg mondott

gyászbeszédet, kifejezve a nép nagy fájdalmát, amelyet a király elhunyt okozott. A szász királyi udvarnál hat heti gyászt rendeltek el.

Albert fiuörökös nélkül hunyt el. Utóda a trónon unokaöcse, *György* herceg, akinek a miniszterium már letette a hűségi esküt. *György* király kiáltványt bocsátott ki népeihez, amelyben biztosítja őket, hogy kötelességszerűen követni fogja elődjének bölcs kormányzatát.

A bukaresti fogház égése.

E hó 15-én délután fél három órakor kigyulladt Bukarestben, Oláhország fővárosában a vacaresti nagy fogház, mely legnagyobb Romániában. A tűz a padláson a kosárfonó műhelyben keletkezett és rohamos gyorsasággal terjedt. A fogházban jelenleg 600 rabot, csupa súlyos büntetésre ítélt embert őriznek.

A fogházigazgató nyomba tisztában volt a helyzet komolyságával. A tűz ugyanis a legjobb alkalmat szolgáltathatta a raboknak arra, hogy a fogházból kitörjenek.

A fogházigazgató, hogy elejét vegye a rablázádnak, azonnal telefonált a belügyminiszternek és a bukaresti hadtestparancsnokságnak, nagyobb katonai kirendeltséget kérve az égő fogházhoz.

S míg a katonaság jött, a rabokat a munkatermekbe gyűjtötték s a hatalmas ajtókat rájuk zárták. A tűz ezalatt egyre terjedt. Legmagasabban, közvetlenül a padlás alatt a kosárfonó rabok munkaterme van, ide vagy kétszáz embert zártak. Halálos rémület közt várták ezek a szerencsétlenek, mikor nyitják ki az ajtókat, hogy a tüztenger alól szabadulhassanak. A tűz már akkor az egész padláson pusztított.

Egyszerre füstölni kezdett a plafon, a tűz keresztülégette a plafon s a padlás közötti agyagréteget. Néhány perc alatt fojtó füst töltötte el az emberekkel telt bezárt termet s lángnyelvek villogtak elő a plafon gerendái közül. Mikor a rabok azt észrevették, irtózatosságot ordításban törtek ki. A füstben, fulasztó hőségben már azt hitték, hogy el kell pusztulniok s vadállatias dühvel rohanták meg az ajtókat, de azok nem engedtek.

— Meg akarnak sütni bennünket!

— Elégetnek! Miért nem akasztottak föl inkább!

Az örök remegva hallották a borzasztó félelem kitöréseit, de nem segíthettek, mert szigorúan meg volt nekik hagyva, hogy akármi történik is, a termeteket csak a katonaság megérkezése után nyissák ki.

Végre megérkezett a katonaság és csendőrség s erős kordont vontak a fogház épülete körül. Akkora már elhallgatott a kosárfonók termében az ordításuk, a szerencsétlen emberek fölött lángban állt már az egész plafon s fuldokoltak valamennyien.

Egy rab se szökött meg s a tűz eloltása után a vad tömeget visszaterelték a börtönbe.

*

„Igraj medo!” Pengetvén a bask tamburint s dudolván hozzá valami elegikus, monoton dallamot, ezzel a kiáltással nógatták ugrálásra bosnyák medvetánczoltatók a vasravert maczkót. Most immár a medvetánczoltatásnak is vége; belevész a legendák kódébe, minl anyi más áldozata a minden romantikát megölő civilizációknak.

Unokáink csak a mi meséinkből fogják hallani, hogy az erdők rettegett vadja valamikor a bosnyák deff czinczolására s valami keleti melódia szelid hangjaira otromba tánczot járt, ha gazdája rája rivalt, hogy: Igraj medo!

A medvetánczoltatás alkonyának hírének pedig így írják meg nekünk a Száva melletti Brodból: A napokban nem kevesebb, mint kilencz vasuti kocsi érkezett Boszna-Brodba negyvenhét boszniai cigánytolonczal, — férfiak, asszonyok, gyerekek vegyest, — továbbá 16 medvével, 6 lóval és kocsikkal s egész sereg majommal.

Ezt a furcsa karavánt egyenesen Elzászból szállították vissza a hazájába, Boszniába. E kényszerű utazást annak a szerencsétlenségnek köszönhetik, a mely Elzászban az idomított medvével való produkció alkalmával történt.

Egy leányka vigyázatlanul nagyon közel jött az egyik medvéhez, amely aztán megragadta a szerencsétlen teremtést és a kétségbeesett nézők szemeláttára darabokra tépte. A német birodalmi rendőrség rövid uton végzett a cigányokkal.

Az egész karavánt fölpakkoltatta és minden czókmókjával hazaküldte a hazájába. Minthogy a boszniai országos kormány megtiltotta a medvével való további kóborlást, az egyes cigányokat Boszna-Bródba való megérkezésük után illetőségi helyeikre tolonczolták. A medvéket megpróbálták eladni, de csak egyetlenegy tudtak eladni, — egy bécsi állatsereglet tulajdonosa vette meg — a többire ennél fogva kimondták a halált. A strychnin nem bizonyulván eléggé halálosnak, revolvergolyókkal pusztították el őket. A cigányok jajgatva panaszták a rájuk szakadt katasztrófát; 30 dukátra becsülték egy-egy medvéjüket. Mindazáltal nem oly szegények ők, mint az ember hinné; 10.000 koronát találtak náluk aranyban. A boszniai országos kormány ennek daczára is kifizette értük a szállítás összes költségeit és meghagyta a pénzüket, hogy azzal valami új kereset után nézzek. Am a medvetánczoltatásnak, nem lévén többé arra való medve, mindörökre bealkonyult. — Különben a medvetánczoltatást Magyarországon már 1898-ban eltiltotta a belügyminiszter.

A lehetlenné tett háboru. Párisból jelenti tudósítónk, hogy Humbert tüzérkapitány egy olyan készüléket talált fel, amelyet bármely fegyverre vagy ágyura könnyen alkalmazhatni és amely a lövésnek dörrenését, füstjét és villanását teljesen megakadályozza. A felfaláló azt mondja, hogy a találmány folytán a háboruviselés a jövőben teljesen lehetetlen. — A találmány miben létét titokban tartják.

A MAGYAR GAZDA.

A kerti mák termelése.

A mák számos fajai leginkább Európában és Északamerikában tenyésznek. A tejnedv, melyet tartalmaznak, kábító erővel bír; magvaik igen jó izü olajt adnak.

A máknak részletesebb leírásával jelenleg nem foglalkozom; röviden csak termelését ismertetem; ezt mint hasznos növényt termeljük: Hazánkban mint tudjuk a magváért, mely tápszerű és olajkészítésre szolgál; Keletindiában és Egyiptomban ellenben tejnedvéért termelik. Keleten az éretlen tokokat megszurdalják, a belőlük kifolyó nedvet, mely a levegőn megbarnul és megszárad, — összegyűjtik és mákony (Ópium) név alatt hozzák kereskedésbe. — Ezen szer igen hathatós és kábító tulajdonsággal bír, miért a keletiek szenvedélyesen használják; káros ép úgy, mint hazánkban az alkohol élvezete: a test és lélek elromlását vonja maga után.

A kerti mák termelésével, azt mondhatom, ez ideig még nagyon kevés gazda foglalkozik, — pedig nagyon is kifizeti magát e növény termelése, — mivel szorosán véve úgy is a gazdasági foglalkozáshoz tartozik, s mint nagyon is keresett czikk, megérdemelné a gazdaközönségtől, hogy nagybani termelését, a lehető legszélesebb körben alkalmazzák.

Mák több fajta van ugyan, de a legkeresettebb s ezért nagyban való termesztése leginkább a zárt-toku, kékszinű mák ajánlható, melynek virágja sötét-piros színű s bőtermő.

A mákot legcélszerűbb korán tavaszkor vetni; ha a talaj el van készítve, már február utólján, de legkésőbb márczius utóljáig is sikerrel vethető, még vékonyabb hórétegre is. A konyhakertben rendszeren szórva vetünk, különösen ha másféle zöldség közt akarjuk termelni. De ha tisztán csak mákot termelünk, egy vagy több táblán, úgy a soros vetést 35—40 centiméter sortávolságra ajánlhatom. A magot vetés idejéig legcélszerűbb ha a tokjában tartjuk el. Nehogy a vetés túlsűrű legyen, a magot 3—4-szer annyi homokkal keverve kell vetnünk.

Mihelyt a mákot a gyomtól meglehet különböztetni, azonnal gyomlálni, illetve kapálni kell, amit 2—3 hét múlva ismétlünk. E kétszeri kapálás alkalmával oly módon ritkítjuk meg a vetést, hogy a növények egymástól 15—20 centiméternyire álljanak. Ha ritkább a vetés: a szára elágazik s így a szél nagyon sok kárt tesz benne. A hideg, a tartós szárazság vagy nedvesség szintén sok kárt okoz, — rovar ellensége azonban csak egy van, az ormányos bogár; mely azonban csak ritkán szokott föllépni.

A mák nagyban való termelését leginkább a gazdaságok üzik; habár ezek is csak itt-ott elszórtan találkoznak. Leginkább Torontálban termelik egyes uradalmak és gazdák nagyban a mákot, a hozam holdanként 6—8 hektoliter között váltakozik, mégis mint emlitem, kifizeti magát, — mivel nem ritkán, ha jó termő év van, holdja a 9 hektolitert is megadja.

A mák legjobban díszlik széltől védett porhanyó, mélyrétegű vályogtalajon s fejlődésére a kövér termékeny talajt okvetlenül megkívánja. Erőteljes homokon is szépen nő, de a kötött talajt nem szereti. Leginkább lóhere, luczerna vagy gabonanemű után vetik, de nagyon szereti a friss törést is. A mély művelést igen meghálálja, tultrágyázni pedig nem is lehet, a superfoszfátot esetleg a chilisálétromot duplán fizeti vissza termelőjének.

A konyhakertekben is célszerű, sőt szükséges is mákot termelni, — mivel az rendszerint elég trágyás és tápdus szokott lenni — hol mindenféle zöldség közt mint melléktermény kitűnően díszlik. Így a sárgarépa, petrezselyem, zeller, borsó, bab, czékla, krumpli, vöröshagyma stb., szóval mindenféle vete-ményágyban otthonos, s mivel korán érik, valamint alsó levelei elszáradnak, még az apróbb növényeknek sem árt, mert a zöldségféléknek a mák felszedése után is van még idejük késő őszig fejlődni. Így legalább minden gazda annyit természet, hogy saját használatára elégséges mák birtokába jut, s nem szükséges literjét 50 fillérért a szatócstól venni.

A mák augusztus hóban érik, amit a fejek megfásodásától s a magvak kéküléséből lehet felismerni. A zárt toku mák fejeit egyszerűen le kell vágálni s zsákokba rakva, padlásokra hordani s ott kitergetve teljes kiszáradását bevárni.

Nagyban való termelésnél a mákot jól behagyjuk

a lábán érni s repcehordó kocsin ponyvákba rakva minden alkalmas száraz helzet fel kell használni, — máskülönben úgy kell kezelni, mint a repcét.

A statisztikai évkönyveket és füzeteket lapozgatva, meglepve olvassuk, hogy Magyarország évi 30,000 mmázsa mák szükségletét annyira nem képes fedezni, hogy mintegy 20,000 mmázsa mákot külföldről kénytelen importálni, amely körülmény a mi élelmességünknek nem irható fel javára. Mert ha tekintetbe vesszük ez évenkinti kiadást, métermázsáját csak 40 koronával számítva, még is 20,000 mmázsa mákért 80,000 koronát fizetünk. Nem nagy pénz ez ugyan egy országnak, de mégis elegendő arra, hogy bennünket, kik e növény termelésével is foglalkozunk, küssé gondolkodóba ejtsen; mert elvégre is a százezrekből lesznek a milliók. Miért ne tehetnánk azt, — ha akaraterőnk van — hogy legalább a mékoskalácsból, mint hazai termelésből, jusson ki minden magyar gazdának a maga porciója.

Horváth Sándor.

Nyilttér.

Vérgyógyítás (Hemopatia)

Ezen új eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, sziv. vese, gyomor,** bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos **idegvér** és **bőrbajok**nál. Biztos védelem **szélhűdés** és **elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbáltatva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. Kovács J. egyetemi orvosnak (Hemopatia) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

Rendelés naponta 9—1. és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézeten kívül is kezel. Nehéz betegeknek biztos gyógymódja.

Kedvderítő.

Készség.

Csavargó: Köszönöm kegyességét, hogy ebédet tetszett adni: talán meg is hálálhatnám!...?

Asszonyosság: Oh igen; segíthetne a virágaim megöntözésénél...?

Csavargó: Szívesen segítek: imádkozni fogok esőért.

Fölösleges.

Feleség: Hát még sem veszed meg nekem azt a muffot, amit a prémkereskedőnél láttunk?

Férj (a neje pazarló kedvére czélozva): Minek néked? Hiszen a kezed ugyanis mindig a zsebemben van!

Népisme.

Emmát elviszik egy misszionárius fölolvására. A végén gyűjtést indítottak az afrikai keresztény-gyermekek számára. Emma hazamenet kérdezi apjától:

— Ugy-e papa, a misszionárius bácsi azt beszélte, hogy a mváh-mváh népek nem is viselnek ruhát?

— Ugy van, leányom.

— Hát akkor a pörsölybe apa miért dobott egy nadrággombot?

Elkeseredés.

Amikor a ló sehogysem akar megindulni, a konflis-kocsis elkeseredve kiált rá:

— Beste lelke, hát ülj te ide a bakra, majd huzom én a kocsit.

Méltatlankodás.

Ifju (a zsebébe nyul, hogy költeményét elővegye): Múzsámnak legujabb gyermeke tegyen tanúságot róla, mennyire szeretem kegyedet!

Gizike: Mi az?! Önnek gyermeke van s engem akar elvenni?

Közgazdaság.

Mozgalom a Fertő lecsapolása ellen.

A Rába szabályozási társulat kezdeményezte a Fertő lecsapolásának tervét, a vidék érdekeltségének nagyobbik része azonban nem látja be az esetleges kiszáritásnak hasznát, azért állást is foglal ellene. Mult vasárnap *Nezsideren* értekezlet volt e tárgyban, melyen 25 község vett részt, továbbá a győri káptalan, a szentkereszti prépostság és több uradalom. Az értekezést Batthyányi Tivadar gróf vezette, aki alaposan kimagyarázta, hogy a lecsapolás olyan tőkét nyelne el, mely sohsem térülne vissza, hogy az a költség ismét fölötte megterhelné a szabályozással már amugy is megnyomorított gazdákat, s végül hogy a lecsapolás megrenditené a vidék összes kisgazdáinak állását. Ez alapon elhatározták, hogy ily értelemben intéznek a földmívelési miniszterhez és ha mégis forsziroznák a lecsapolást — hát monstre-küldöttséget menesztenek a kormányhoz. A kormány helyzete e dologban nem könnyű, a Rábaszabályozási társulatban ugyanis sok olyan ur és uraság van benn, akiknek akarata parancs. Ám minden uraságnál nagyobb tekintélyt követel — a tapasztalat. A tapasztalat pedig azt mondja, hogy a Fertőt lecsapolni nem lehet. Megesett már, hogy magasztánból elapadt az a tó, akkor az emberek sűrű örömrivalgások között megmunkálták, bevetetették, be is építették a kiszáradt tófeneket, és — egyszer csak visszakérte birodalmát a víz és elborított, elsodort mindent! Egész faluk vannak a Fertő mai fenekén! Ilyen hatalmas tud lenni a Fertő, ha Isten is úgy akarja. Am meglehet, hogy most el tudnák vezetni vizét minden veszedelem nélkül, ahogyan azt a rábai mérnökök kitervelték. De: érdemes-e? hasznos-e? nem inkább káros-e? Vajjon a hegyvidék szőleit, gyümölcsseit nem fenyegeti-e veszedelem, amikor egy ilyen nagyméretű párátadó vízmedence kiapad? És mi marad a kiszáritott területen? Gazdaságilag használható területet nem, az bizonyos. Hanem mocsaras és vadvizes pusztaság. Nálunk, magyar földön, most kezdik belátni a vizek fontosságát. Az Alföldet is csatornázni akarják és az alföldi tavakat kiszélesíteni, távolabb új medenczéket ásni. Itt meg, ahol természetadta tó van, hamarosan kiszáritanák. Drága pénzen elkergetnék. Jó urak! Ez nem ecsedi lép, ez Fertő. Avagy talán a Fertőnek is meg van a maga *Kálmánja*, csak hogy még titokban leledzik?

Az alföldi buzabetegség. *Darányi* miniszter fölhívására *Linhart* György, a növénykórtani állomás vezetője kiszállt Hódmezővásárhelyen, hogy a buzapusztulás okát megállapítsa és az ellene való védekezés módját a gazdákkal közölje. Megállapította, hogy a buza törzsgombája okozta a pusztulást s hogy

helyenként oly károkat is okozott, hogy a búzát le kell kaszálni, föl kell szántani, hogy a földbe más növényt, melyből termés remélhető, lehessen vetni. Megállapította, hogy Jász-Nagykun-Szolnok- és Csanád megye némely táján, valamint a csongrádi határban is a buzagomba nem okozott olyan kárt, mint Hódmezővásárhelyen. Hódmezővásárhelyen főleg a tavaszi hideg időjárás miatt a kalászosok fejlődésükben visszamaradtak; a június elején levő szelek kiszáritották a földet; mindezek miatt a gomba pusztításának az erőtlen szalma nem állhatott ellent. Még a mostani hűvös időjárás kedvező, mert a gomba tovább szaporodásában akadályozva van és a mag beérése remélhető. Megállapította a kiküldött tanár azt is, hogy a buza élősdije csak ott mutatkozott, amely földben évek óta kalászosot termelnek. *Linhart* azt a tanácsot adta a gazdáknak, hogy ahol termés nem várható, már most szántás alá a talajt: mohart, csalamádét, csinkvantin kukoriczát vessenek, hogy a föld ez évben is kihasználtsék. Ősszel a földet mélyen alá kell szántani és föltétlenül helyesebb vetésforgóra kell rátérni, búzát buza után vetni nem szabad, mert különben a gombabetegség jövőre is mutatkozni fog. Egyébként konstata, hogy a növényélősdie nem okozott ez évben nagy kárt, mert a legtöbb helyen szórványosan mutatkozik.

Hangyák és férges kiirtása. A lakásainkba befészkelődött hangyákat, molyokat, svábokat, ruszniket és bűdös bogarakat legegyszerűbben úgy pusztítjuk el, hogy tányérkába élesztő és méz vagy megnedvesített cukor elegyét helyezük el. Az élesztő élvezete folytán az állatkák gyomrában beállott erjedés és sejszaporodás halálukat okozza. A boraksz, a liszt és a cukor egyenlő mennyiségének keveréke is igen jó hatásúnak bizonyult.

Telepítés Kecskeméten. Kecskemétre száz munkás családot telepített *Kada Elek* polgármester. Az új kecskeméti pusztai polgárok Mindszentre, Szegvárra, Kistelekre és Tápéra valók. Minden család két hold földet és lakóházat kapott, melyet évi 40 koronával törleszt. Kecskeméti városa gondoskodott a letelepített lakosoknak szőlőoltványok és gyümölcsfákról. A telepesek gyermekeinek iskolát állítottak, hitelszövetkezetet szerveztek. *Darányi* földmivélségi miniszter élénk figyelemmel kíséri az akcióit, támogatja, ujabban gazdasági népkönyvtárt fog az új lakóknak fölláttani.

Állatforgalmi korlátozások. Az osztrák belügyminiszter sertésvésznek Ausztriába történt behurcolása miatt legújában sertéseknek Ausztriába való bevitelét a következő helyekről tiltotta meg: Besztercze-Naszódmegye bessenyői és jádi járásából és Besztercze városból, Nógrádmegye nógrádi és sziráki járásából, Pestmegye ráczkevei, Szepesmegye iglói, lőcsei és szepesváraljai járásából, Igló, Lőcse, Szepes-Olaszi és Szepes-Váralja városából, — sertésorbánc fennállása miatt pedig Nyitramegye szakolczai járásából és Szakolca városból. — Hontmegye nagycsalomiai járása ellen érvényben levő tilalmat pedig hatályon kívül helyezte.

Gyümölcsfák az utak mentén. Néhány év előtt a földmivélségi kormány dicséretes akcióit indított: az utak mentét óhajtja gyümölcsfákkal beültetni. Hogy ezek a fák helyesen gondoztassanak, *Darányi* miniszter rendeletére Fogarasra, Bereszásra, Szebenbe, Sepsi-Szent-Györgyre és Kőszegre berendelték az utkaparókat, hogy a fa ültetésére és

gondozására megtanítsák. A kezelésükre bizott utvonalakon részben már az ültetés megtörtént.

Darányi erdővásárlásai. A földmivélségi miniszter a napokban két nagy kiterjedésű erdőbirtokkal szaporította a magyar állam erdőállományát. A miniszter megvásárolta a krassói erdőrésztársaság lunkányi erdőbirtokát, melynek zöme bükkös. Az erdőbirtok 13.500 katasztrális hold, de tartozik hozzá 1300 hold egyéb terület, mely telepítési célokra fog szolgálni. Fogarasban is vásárolt a miniszter 500 hold erdőseget.

*

Budapesti piaci árak:

Buza: Tiszavidéki 9.75 kor., tolnamegyei 9.45 kor., pest-megyevidéki 9.55 kor., zentai 9.50 kor., verbászi 9.35 kor., szerbiai 8.90 kor.

Rozs: 7.06 kor.

Zab: 7.45 kor.

Tengeri: 5.27 kor.

Az árak 50 kg.-kint értendők. A múlt héthez képest általános áremelkedés tapasztalható.

Liszt: Átlagos jegyzések Budapesten:

0	1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---

27.90 27.60 27.60 26.40 25.40 25.— 24.30 23.30 20.80

Korpa: Finom 8.80 kor., durva 9.— kor.

Dicső páduai szent Antal! Vedd kezébe ügyünket s engedd Jézus nevében, hogy szavaink visszhangra leljenek minden jó lélekben!

Adjatok s adatni fog nektek az Ur Jézus nevében!

Szeretett hittestvéreink!

A zempléni megyei Legyes-Bényén, róm. kath. templom még ez ideig nincs. A hívek kénytelenek akár jó, akár rossz időben a harmadik községbe (mintegy kétóránnyira) eljárnak, ha szentmisét akarnak hallgatni. De az utóbbi évtizedben annak a községnek is (Szerencs) úgy fölszaporodott a lakossága, hogy az ottani templom már nem képes többé a mi községünk híveit is befogadni. Tekintve ezt a helyzetet, mozgalmat indítottunk s elhatároztuk, hogy a mi községünkben is templomot fogunk építtetni Jézus szent szíve temploma névvel, amely terv megvalósításán a legnagyobb odaadással fáradozunk. De a legkitartóbb szorgalmunk ellenére sem tudjuk a szükséges pénzt összegyűjteni, mert hitközségünk csak 120 családot számlál s annak is háromnegyed részét a napszámos zsellérség képezi. Ezek bizony nem képesek nagyobb összeggel hozzá járulni. De mind amellett, hála a jó Istennek, eddig már összegyűjtöttünk 20,000 koronát; a legszükebb kezdőtőkéhez még mintegy 8000 korona összeg hiányzik. S hogy ezt a hézagot kipótolhassuk, azért a legmélyebb alázattal esedezünk szeretett hittestvéreinkhez, akikhez eljut szerény kérelmünk, sziveskedjenek könyörületes szívvvel támogatni nemes törekvésünket; nyujtsanak segínyt számunkra filléreikkel; igyekezzenek legalább egy-egy téglát beleemelni szentegyházunk falaiba, hogy mielőbb hálát rebegejünk a gondviselő Istennek s támogatóinknak. S aki teheti — és ki nem tehetné, ha Istent és felebarátját szereti? — gyűjtsön néhány fillért számunkra. Különösen kérjük a szent társulatok vezetőit, igyekezzenek ügyünkért jobbukat kinyújtani, mert az Ur Jézus mondta azokat a szent igéket, hogy aki jó szívből ad a szegényeknek, annak az ő nevében örök élete leszen.

Dicsértessék a szent neve mindörökké Amen!

Kelt Legyes-Bényén, 1902 Jézus szent nevének ünnepén.
B. Tóth József, gk. és pk. Kovács Sándor, szerencsi plébános.

Az egyház-tanács megbízásából.

Pénzküldeményt csakis utalványon kérünk alábbi címen: B. Tóth István, róm. kath. egyházigazgató és pénztáros Legyes-Bényén (Zemplén.) Posta helyben.

Hirdetések

a „Magyar Néplap“ számára olcsó dijszámítás szerint
fölvétetnek a kiadóhivatalban, Budapesten, VIII. ker.,
Szentkirályi-utca 28 b. * * * * *

„SZENT-ANNA“ malátacakes (tápsütemény)

A legjobb és legizletesebb erőtápszer felnőtteknek, gyermekeknek, egészségeseknek és betegeknek egyaránt alkalmas.

Kapható csakis eredeti zárt dobozokban minden nagyobb fűszerkereskedésben, dobozonként 1 forint 25 kr.-ért.

Főraktár:

Hoffmann József

cs. és kir. udvari szállítónál.

BUDAPESTEN,

V. ker., Báthory-utca 8. szám.

Pénzkölcsön

kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagykamatu adósság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar fölvenni, oly pénzt, melyre csak 5 százalék kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz, s adós bármikor elmondhat, a pénzügyet azonban nem mondhat fel, kiknek oly pénzre van szükségük, azok forduljanak bizalommal a

Hitel és Ingatlan Forgalmi irodához

(beküldendő csakis telekkönyvi és birtokiv-másolat)

Budapest, Rottenbiller-u. 1. sz.

központi indóház előtt

Disznaid husosak, kövérek és hájasok lesznek, husuk is sokkalta izletesebb lesz, ha élelmükbe kis adagot keversz a dr. Trnkoczy-téle sertéstáppórból; föltűnően tapasztalni fogod ezt már az első csomag használatát után. 1 csomag 50 fillér, 5 csomag 2 korona. Kapható minden fűszerkereskedésben vagy postán rendelhető Trnkoczy gyógyszer-tárából Laibach (Krajna). Tgyanott kaphatók dr. Trnkoczy kitűnő gyomor-csöppei (megfelel a régi mária-cyeli csöppeknek, balzsam, gyomorlikör, növénygyógyó); 1 üveg 40 fillér, 6 üveg 2 korona. Hashajtó vértisztító pilulák! 1 doboz 42 fillér, 6 doboz 2 kor. 10 fill. Növényiszirup köhögés és mellfájás ellen 1 üveg 2 K 12 fillér, 6 üveg 5 korona. Köszvényesz bedörzsöléshez, szaggatás és csuzos bántalmak ellen 1 üveg 1 kor., 6 üveg 4 kor. 50 fill. Tyukszemirtő tinktura 1 üveg 80 fillér, 6 üveg 2 kor. 50 fillér. Oldó, tisztító tea 1 csomag 1 korona, 5 csomag 4 kor. — Naponta érkező köszönő-iratok igazolják e hasznos szereket; elismerik ezeket az orvosok is.

STOWASSER J.

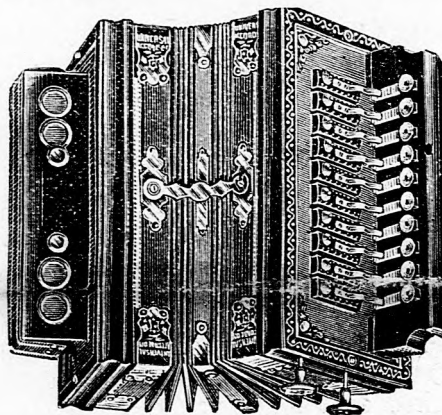
cs. és kir. hangszergyáros, a cs. és kir. hadsereg és a m. kir. honvédség szállítója.

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. sz.

Hegedűk vonóval 3 frttól 15 frtig. Mesterhegedűk vonóval 15 frttól 300 frtig. Gordonkák vonóval 10 frttól 150 frtig. Nagybőgők vonóval 20 frttól 100 frtig. Fuvolák 2 frttól 100 frtig. Szárnykürtök 14 frttól 20 frtig. Czimbalmok 35 frttól 300 frtig. Ősi magyar tárogatók szabadalmazva 20 frttól 60 frtig. Elpusztíthatlan, kitűnő erős hangú harmonikák, utólérhetetlen erős hanggal és tartósággal 3, 4, 5, 6, 8, 10 frttól 80 frtig. Templomi és más zenekarok részére.

fuvó- és vonó-hangszerek

előnyös fizetési föltételek mellett, legjutányosabb árban szállítanak.

Harmonika-árjegyzék külföldön kéréndő.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KATONA-ÜGYEKBE

ha törvényes jogezimen alapulnak, pl. reklamáció mint családfentartó, öröklött mezőgazdaság birtokosai kivételes szabad-ságolások, kivételes nősülési engedélyek, önkéntesi, sorozási, utlevél-, illetőségi és tisztí ügyekben a leglelküismeretesebben jár el, jogtanácsosa utján szerzi be a hozzá való okmányokat.

Katonai ügyvivőség

Budapest, VII., József-körút 22. szám.

Egyetlen nyilvános megbízható katonai iroda. Tessék a címre ügyelni s más című vállalatokkal össze nem téveszteni.